

Gironins anònims a la revista *La Mainada*

Text > **PERE MARTÍ I BERTRAN**, escriptor

Fotos > **FONS DE LA BIBLIOTECA DE CATALUNYA**

Al'article «Una lectura gironina de la revista *La Mainada*» (REVISTA DE GIRONA, núm. 339), vaig fer un repàs dels gironins, diguem-ne, coneguts o reconeguts presents a la revista, però per una qüestió d'espai vaig haver de deixar de banda els nombrosos col·laboradors gironins que podem qualificar gairebé d'anònims, que en un moment o altre van enviar textos o dibuixos a la revista que van ser publicats. Amb aquest segon article miraré de posar-hi remei i repassaré, sobretot, els participants gironins en els nombrosos concursos que al llarg dels tres anys d'existència va organitzar la revista. Ho completaré

amb unes quantes anècdotes gironines presents a les pàgines de la revista i així donaré per tancat aquest repàs a *La Mainada* des d'un punt de vista gironí.

Els concursos de *La Mainada*

Els concursos són considerats seccions importants de la revista, ja que mostren l'acceptació d'aquesta entre els lectors i són una font de fidelització. En el número 1 ja se n'anuncien tres (p. 15): el primer és «Els campanars de Catalunya», «perquè els nois i noies aficionats al dibuix ens en remetin un, fet a la ploma, amb tinta negra, firmat, del campanar del seu poble, fent constar al dors del dibuix el nom de l'església i

població»; el segon, «Quina obra bona has fet durant la setmana?», i el tercer, «Com esmerçaries cent pessetes en set dies?». De tots tres, la revista en va publicant les respostes, amb nom i cognoms dels participants, així com, de vegades, l'edat. En molt pocs casos en els dos darrers es dona la població de l'infant participant, però, tot i això, n'he localitzat algun de les comarques gironines, com per exemple Narcís Serra Banyes, de tretze anys, de Ripoll, que a la pregunta «Quina obra bona has fet durant la setmana?», respon: «He deixat llegir la *Història de Catalunya* a un meu company que no la podia llegir» (núm. 14), i a «Com esmerçaries

>> Dues pàgines d'un dels còmics auca més populars: Les gestes d'en Belluguet.

>> Portada del número 24 de *La Mainada*.

>> Portada del número 27 de la revista i pàgina d'un col·laborador espontani.

cent pessetes en set dies?» respon: «Les donaria a la subscripció oberta per fer bé als infants famolencs de l'Europa central, recollits a Barcelona» (núm. 19); o un tal Ll. Soy, d'Olot, que respon a la mateixa pregunta: «Me les gastaria totes plegades per comprar un *trajo*, un rellotge, alguns contes, i no deixar *La Mainada*, que tant ens fa rumiar» (núm. 19); o encara Anton Casadellà, d'onze anys i també d'Olot, que a la primera pregunta respon: «Els cèntims que em donen els meus padrins els dono a la mare, que està malalta, per a comprar medecines» (núm. 17).

El quart concurs es titula «Els plançons de la pàtria», i consisteix en la publicació de «Les més belles fotografies de nois i noies catalans» (núm. 29). En alguns casos, a més a més del nom, cognoms i edat, se'n dona la població de residència, com per exemple al número 44, en què trobem les fotografies de Josep i Paquita Pacheco Masgrau, de sis i nou anys respectivament, de Llagostera; o al número 48, amb la de Benet Romà i Villalonga, de quatre anys, també de Llagostera.

El cinquè concurs consisteix a guardar els deu cupons que aniran sortint a la revista per poder participar en la rifa de vint-i-cinc nines de mig metre d'alçada, anomenades «La Nuri», com

s'explica al número 54. Els vint-i-cinc números premiats es donen en el número 69 i els noms dels guanyadors en el 71, entre els quals només n'hi ha un de les comarques gironines, concretament Conxita Albert Pérez, de Calonge.

El sisè concurs consisteix a resoldre un trencaclosques obra del pintor olotí Josep Berga i Boada, amb premi per als lectors que el resolen. S'inicia al número 59 i se'n publiquen dinou, el darrer al número 107. Entre els participants que l'encerten, n'hi trobem un gran nombre de la ciutat de Girona i uns quants de les comarques gironines; tants que, per una qüestió d'espai, no en podem pas donar els noms.

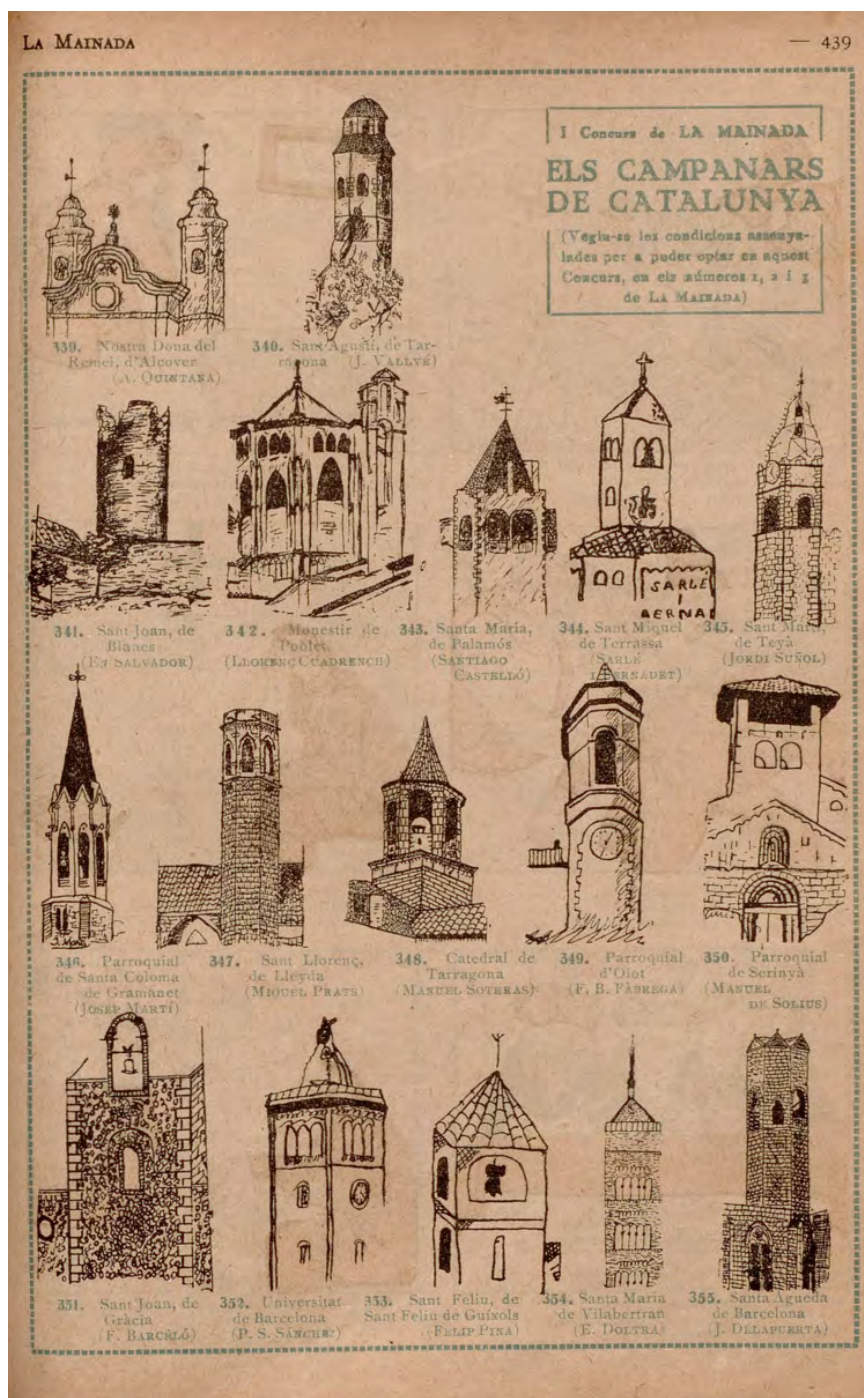
El concurs amb més èxit, però, és el primer, «Els campanars de Catalunya». M'hi centraré, perquè ens permet identificar la procedència dels autors, ja que donen el nom i la població del campanar dibuixat. Aquest fet fa que puguem parlar d'una bona colla de col·laboradors, segurament també subscriptors, de les comarques gironines, així com «descobrir» un bon nombre de campanars dibuixats durant l'any 1921, perquè en el número 27 de la revista ja anuncien que l'han de tancar, ja que han rebut uns mil dibuixos. Setmanalment, doncs, entre el número 3 i fins al número 54, s'aniran

publicant campanars i més campanars d'arreu de Catalunya, alguns de repetits, val a dir-ho, però dibuixats per autors diferents, tot i que alguns hi participen amb més d'un campanar. N'he seleccionat, sense ànim d'exhaustivitat, els de les comarques gironines, que, ordenats alfabèticament per poblacions, són els següents (per no carregar de xifres l'article, només dono el número de la revista on es pot trobar la informació, sense dates ni pàgines. En l'apartat dedicat als campanars, per facilitar-ne la localització, sí que en dono la pàgina —la revista té paginació anual— i l'any abreujat: per exemple, p. 171/21 o p. 104/22):

Beget: Església de Sant Narcís, per Josep Olivera Buira (p. 378/21) i per Emili Soler (p. 184/22).

Banyoles: Església de Porqueres, dibuixada per Jaume Roca (p. 84/21) i per Lluís Grau (p. 260/21). Campanar del monestir, per Teresa Branyas (p. 279/21).

Blanes: Església de Santa Maria, per Joan Abril (p. 40/21), per Josep Puig (p. 466/21) i per E. Garcia (p. 475/22). Parroquial, per J. Llorens (p. 391/21). Església de Sant Joan, per E. Salvador (p. 439/21). Ermita del Vilar, per R. Roig (p. 410/22).

>> Pàgina del concurs més popular de la revista: «Els campanars de Catalunya».

Calonge: Església de Sant Martí, per Lluís Pallí (p. 100/21).

Campdevàdol: Església parroquial, per Àngel Font (p. 378/21), per Ramon Alborch (p. 466/21) i per M. Casanova (p. 104/22).

Camprodon: Església de Santa Maria, per M. Solà (p. 279/21). Església de Sant Pere, per Pere Font (309/21) i per M. B. Montmany (p. 410/21).

Cassà de la Selva: Església parroquial, per Joan Turon (p. 136/22).

Empúries: Església d'Empúries, per

J. B. A. (p. 100/21) i per M. Montoliu, de tretze anys (p. 60/22);

Figueres: Església de Sant Pere, per Ramon Canet (p. 244/21) i per Joan Grau (p. 341/21). Església de Santa Maria, per Tereseta Guinart (p. 466/21).

Fornells de la Selva: Església parroquial, per Danyans (p. 530/22).

Girona: Església de Sant Feliu, per J. M. Pumarola (p. 40/21), per Nicolau G. C. (p. 391/21), per Joan Turon (p. 426/21), per M. Colomer (p. 233/22) i per A. Fort i Daga (p. 233/22). Hospi-

ci, per Francisco Pijoan (295/21) i per Ignasi Gual, de deu anys (p. 378/21). Catedral, per J. Casassa (341/21), per J. Garcia Riu (p. 297/22), per Rosa Vila (p. 343/22) i per Modest Sagué, de tretze anys (p. 370/22). Sant Pere de Galligants, per J. Buirrà (p. 260/21), per A. Racolta (p. 391/21), per J. T. Garcia (p. 391/21), per Enric Cabarrocas (p. 504/21), per J. Ferrés i Puig (p. 161/22), per Baptista Calduch (161/22), per C. Marca (p. 426/22), per A. Galceran (p. 514/22) i per J. Garcia Riu (p. 530/22). Església de Sant Martí, per Josep Colomer (p. 209/22).

Gombrèn: Església parroquial, per J. Giribets (p. 530/22).

La Bisbal d'Empordà: Església parroquial, per Gabriel Garcia (295/21), per P. Doltra (p. 104/22) i Maria Doltra (p. 389/22).

La Selva de Mar: Església parroquial, per M. Navarro (p. 184/22).

Llanars: Església parroquial, per J. Vives (p. 171/21).

Molló: Església parroquial, per Joaquim Monells Damon (p. 171/21).

Mont-ras: Església parroquial, per F. Rusiñol (p. 256/22).

Olot: Nostra Dona dels Dolors, per M. Pagès (p. 75/21), per Maria Mercè Devesa (p. 135/21), per Anton Casadellà (p. 378/21), per E. Mach, de set anys (p. 136/22), i per Manel Montolio (p. 233/22). Sant Esteve, per J. F. (309/21), per Anton Dot (p. 410/21), per Manel Julià S. (p. 161/22) i per Maria Agustí (p. 184/22). Parroquial, per F. B. Fàbrega (p. 439/21) i per Ll. F. (p. 410/22). Sant Francesc, per Josep Buch (p. 466/21), per Ll. Carbonell (p. 161/22) i per M. C. Riola (p. 389/22). Nostra Dona del Tura, per J. Fabregó (p. 60/22).

Palafrugell: Església parroquial de Sant Martí, per Joaquim Esteba (p. 260/21) i per Ramon Bruguera (p. 341/21). Església dels Germans Carmelites, per Joan Netili (p. 530/22).

Palamós: Església de Santa Maria, per Santiago Castelló (p. 439/21). Església parroquial, per Ricard Estragués (p. 504/21) i per F. Juanals, de dotze anys (p. 256/22).

Portbou: Església parroquial, per Manel Garcia (p. 391/21).

Puigcerdà: Església de Santa Maria, per Àngel Font (p. 184/22).

Ripoll: Monestir de Santa Maria, per T. Pellicer (p. 40/21), per Josep Janés (426/21) i per S. Cadevall (p. 370/22). Sant Eudald, per Pere Pérez

(p. 504/21). Sant Miquel, per Ramon Rosell (p. 341/21) i per Eduard Valentí (p. 475/22).

Sant Feliu de Guíxols: Església i campanar en ruïnes, per J. Torrent (p. 244/21), per L. Puig i per M. Girona (p. 361/21). Església de Sant Feliu, per Felip Pina (p. 439/21) i per Martí Girona (p. 297/22). Torre del Rellotge, per Lluís Puig (p. 410/22).

Sant Feliu de Pallerols: Església del Roser, signat amb el pseudònim *Lau* (p. 40/21); església de Sant Feliu, per Felip Pina (p. 391/21), per M. Conesa (p. 233/22) i per Josep Oriol (p. 256/22).

Sant Hilari Sacalm: Ermita del Nen Jesús de Praga, per Rius (p. 122/21), per Joaquim Conesa (p. 410/22), per R. Fort i Alagret (p. 530/22) i per A. Ferrer (p. 530/22).

Sant Joan de les Abadesses: Monestir, per Pere Llopar (p. 426/22).

Sant Llorenç de la Muga: Església de Sant Llorenç, per C. Burgas (p. 341/21).

Tossa: Església parroquial, per S. Jordi (p. 161/22).

Serinyà: Església parroquial, per Manuel de Solius (p. 439/21), per J. Teixidor, de vuit anys (p. 209/22) i per F. J. Alegret (p. 343/22).

Solius (Santa Cristina d'Aro): Església parroquial, per E. Pérez (p. 233/22).

Vilabertran: Església de Santa Maria, per E. Doltra (p. 439/21). Abadia, per Joan Viñas (p. 343/22).

Algunes anècdotes

Ja per acabar d'arrodonir les referències a les comarques gironines, en destacaré unes quantes de més o menys anecdòtiques que hi he localitzat o que tenen relació amb la revista.

En primer lloc, a dues de les seccions habituals de *La Mainada* hi trobem referències a personatges i indrets de les comarques gironines. A «Els grans homes de Catalunya», Francesc Curet hi presenta dos figuerencs: Pep Ventura (Alcalà la Real, 1817 - Figueres, 1875), el músic i compositor empordanès renovador de la cobla i de la sardana (núm. 21), i Narcís Monturiol (Figueres, 1819 - Barcelona, 1885), el cèlebre polític, inventor i editor (núm. 10). A «Fulls de la història de Catalunya», Antoni Rovira i Virgili en dedica un a «Wifred el Pilós» i hi parla de Ripoll, ja que el comte hi fundà el monestir, assistí a la cerimònia de consagració i hi va ser en-

>> Pàgina del concurs «Els plançons de la pàtria», amb presència gironina.

terrat (núm. 9); i en un altre de titulat «Dòlmens i menhirs», n'esmenta uns quants de les comarques gironines: «Entre els dòlmens catalans més típics hi ha el de la "Font del Roure" i el de la "Cabana Arqueta", d'Espanellà. Entre els que presenten galeries cobertes, hi ha la Cova d'En Daina de Romanyà de la Selva i el de Santa Cristina d'Aro, el de la Serra de l'Arca d'Aiguafreda, etc.» (núm. 11).

En segon lloc, un text breu relacionat amb Figueres, publicat gairebé

com un acudit, titulat «Un rètol de Figueres» i que diu així: «Recadero de Figueras a Gerona. Sale los lunes, martes, miércoles, jueves, viernes, sábados y demás días de la semana». I es tanca amb un «Autèntic» (núm. 2).

En tercer lloc, una referència ben elogiosa a la mestra de Torroella de Montgrí Josepa Cabré, a l'editorial del número 5, per haver fet participar els seus alumnes en el segon i el tercer concurs de *La Mainada*. Val a dir que

>> Pàgina del concurs «Els plançons de la pàtria», també amb presència gironina.

>> Portada del fullet propagandístic de la revista conservat a la Col·lecció Jordi Verrié de la Biblioteca de Catalunya.

una selecció de les respostes es publica al número 10 (p. 156) i que hi responen els infants següents, dels quals no es diu l'edat: Mercè Viñas Riembra, Roseta Baguda i Ferrer, Rita Vallespí Torrent, Lola Parés i Bastons, Eulàlia Junqué Mont, P. Ferrer Casanor, Teresa Serra Masagué, Marta Costa Gimbernà, Leonor Duran Coll, R. Estrany i Calsina, Adelaida Mercader i Michanas, J. Llenas i Pla, Conxita Carreras Mascarreras, Amàlia Viladevall Hereu i Maria Negra Serra.

En quart lloc, a l'apartat «Correu de *La Mainada*», en què el redactor en cap contesta les cartes rebudes, de tant en tant es dona la procedència del remitent, al costat del nom, i alguns, és clar, són de les comarques gironines, com per exemple Fortià Dot, de Ripoll, a qui contesta: «Ets un menut que quan siguis més grandet tindràs bones pensades»; o M. Garcia, de Portbou, a qui respon: «El conte no és propi per a nosaltres. El jeroglífic massa senzill. Envii altres coses. Per què no ho escriu tot en català?» (núm. 3), etc.

En cinquè lloc, cal destacar la pàgina, signada per Francesc Curet, dedicada a la mort del gran actor del Teatre Català Armengol Goula, nascut a Sant Feliu de Guíxols l'any 1843 i mort a Barcelona el 1921 (núm. 28).

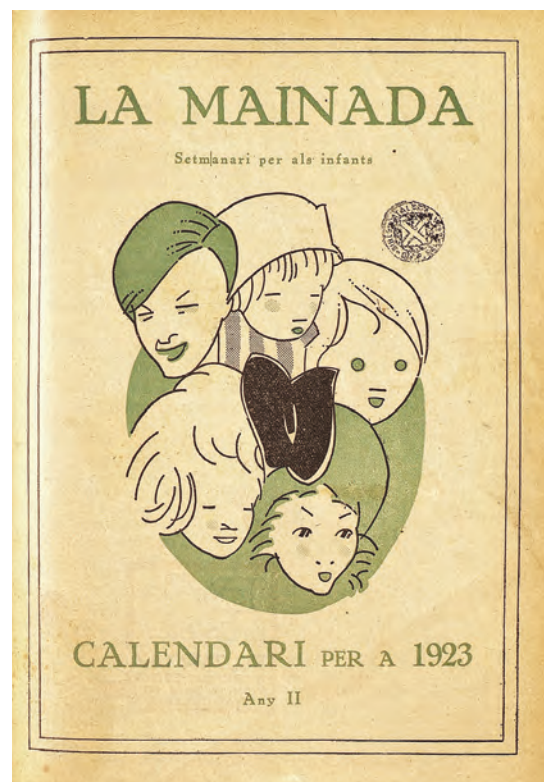
En sisè lloc, una anècdota indirecta, relacionada amb Jordi Verrié i Faget (Barcelona, 1923 - Santa Cristina d'Aro, 2001), gironí d'adopció que va morir al Baix Empordà i que va deixar un important llegat de materials pedagògics a la Universitat de Girona. El seu fons de literatura infantil, cedit a la Biblioteca de Catalunya, conté un fullet o prospecte, enquadrat al final del volum tercer (1923) de *La Mainada*, molt útil per conèixer la ideologia de la revista. Es titula «La Mainada. Als pares dels infants de Catalunya», i consta d'un sant Jordi a tota pàgina com a coberta i de vuit pàgines en què s'exposen la ideologia i els objectius de la revista, els nous projectes... Entre altres coses s'hi diu: «El nostre objectiu principal i primordial és fer catalans bons [cursiva a l'original]» o «*La Mainada* no és cap empresa mercantil. És una obra de pur patriotisme. Al seu entorn s'hi han aplegat prestigiosos pedagogs, literats i dibuixants». Una petita joia conservada gràcies a la passió col·leccionista de Jordi Verrié.

En vuitè lloc, l'autor de la nova secció titulada «Cançoner de *La Mainada*», publicada a partir del número 108 i signada amb el pseudònim *L'Home de les Cançons*, podria ser de les comarques gironines, com apunta una nota en què demana disculpes per no haver sortit la secció a causa de les vacances d'estiu (núm. 115).

En novè lloc, la nova secció (1923) titulada «Els bells indrets de Catalunya» n'inclou uns quants de les comarques gironines, amb fotografia inclosa: Sant Pere de Roda (núm. 122); l'ermita de Sant Marçal, al Montseny (núm. 123); el Pasteral d'Olot (núm. 125); Peratallada (núm. 127); i el dolmen de Vallgorguina (núm. 128).

I en desè lloc, en el calendari de 1922, concretament en el reportatge titulat «Gegants i capgrossos» (p. 109-112), s'hi parla i hi ha fotografies dels gegants d'Olot i també del Lligamosques.

Sense cap mena de dubte, Girona i les comarques gironines van tenir un pes important a *La Mainada*, tant pel que fa a col·laboradors com a subscriptors, com hem pogut veure en aquests dos articles que hi he dedicat.

>> Portada del calendari de la revista de 1923.